

WYNIKI OPASANIA BUHAJKÓW MIESZAŃCÓW
TYPU MIĘSNEGO W PORÓWNANIU Z CZARNO-BIAŁYMI

Janina Miklusiak, Zenon Kijak, Marek Wroński

Katedra Hodowli Bydła, ART Olsztyn

Badania nad krzyżowaniem towarowym bydła w celu zwiększenia produkcji mięsa sprowadzają się do poszukiwania metod i systemów produkcji żywca wołowego, pozwalających na uzyskanie dobrych efektów opasowych i rzeźnych [3, 4]. W Polsce prowadzone są także prace zmierzające do wyboru buhajków ras mięsnych, które krzyżowane z bydlęciem ras krajowych umożliwiłyby lekkie ocielenia i gwarantowały wysoką użytkowość mięsną potomstwa [1, 2].

Celem niniejszej pracy jest analiza efektywności opasania buhajków, pochodzących po buhajach typu mięsnego (wyhodowanych przez Katedrę Hodowli Bydła ART Olsztyn w wyniku krzyżowania wielorasowego ras mięsnych z bydlęciem miejscowym) w porównaniu z buhajami rasy czarno-białej.

MATERIAŁ I METODY

Badania przeprowadzono w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym Bałcyny na 10 buhajkach rasy czarno-białej i 10 mieszańcach mięsnych (43,75% udziału ras - aberdeen angus i charolais). Alkierzowy system opasania w budynku ściółkowym trwał od 0,5 do 1,5 roku życia zwierząt. Dawkę pokarmową stanowiło siano łąkowe (1,5 kg), mieszanka pasz treściwych (2,8 kg) oraz kiszonka zbożowo-strączkowa zadawana *ad libitum*. Kontrola zadawanych indywidualnie pasz pozwoliła na określenie pobranych ilości. Na podstawie comiesięcznego ważenia i pomiarów zoometrycznych, wykonywanych co pół roku, oraz wyliczonych indeksów budowy ciała oceniano przebieg wzrostu i rozwoju bu-

hajków. W wieku 1,5 roku wszystkie zwierzęta poddano ubojowi i przeprowadzono analizę wartości rzeźnej, która jest przedmiotem innego opracowania.

WYNIKI

W okresie opasania mieszańce wykazywały większą żerność, pobierając dziennie przeciętnie więcej kiszonki (20,2 kg) niż buhajki czarno-białe (19,5 kg). Pozostałe pasze, tj. siano i treściwe, wyjadane były w ilościach zadawanych zwierzętom. Zbliżony system żywienia zastosowano w doświadczeniu Miklusiak i Kijaka [2], jednakże buhajki czarno-białe pobrały znacznie mniej kiszonki, gorsze były zatem efekty opasowe.

T a b e l a 1

Średnie masy ciała i przyrosty dobowe oraz zużycie jednostek owsianych, białka ogólnego strawnego i suchej masy na 1 kg przyrostu buhajków za cały okres doświadczenia

Wyszczególnienie	Buhajki			
	czarno-białe		mieszańce	
	\bar{x}	v, %	\bar{x}	v, %
Masa ciała, kg				
0,5 r.	144,5	4,16	174,9 ^{xx}	12,09
1,0 r.	275,9	4,01	325,1 ^{xx}	6,77
1,5 r.	454,9	6,37	520,3 ^{xx}	5,52
Przyrosty dobowe, g				
0,5-1,0 r.	0,730	10,90	0,834 ^{xx}	10,41
1,0-1,5 r.	0,994	14,37	1,084	10,76
0,5-1,5 r.	0,862	10,88	0,959 ^{xx}	8,98
Jednostki owsiane	9,05	6,45	8,16 ^{xx}	5,79
Białko strawne, g	837	7,56	753 ^{xx}	6,93
Sucha masa, kg	9,79	8,42	8,74 ^{xx}	6,06

xx Istotność różnicy na poziomie $P \leq 0,01$.

T a b e l a 2

Pomiary zoometryczne (cm) oraz indeksy budowy ciała (%)
buhajków w wieku 1,5 roku

Wyszczególnienie	Buhajki			
	czarno-białe		mieszzańce	
	\bar{x}	v, %	\bar{x}	v, %
Wysokość w kłębie	118,2	1,98	119,7	2,04
Wysokość w krzyżu	124,6	1,52	124,6	3,01
Szerokość klatki piersiowej	39,1	5,04	41,1	5,06
Głębokość klatki piersiowej	63,1	2,79	66,9**	3,95
Szerokość miednicy	45,9	6,02	45,5	2,59
Długość zadu	45,6	8,28	47,5	3,87
Skośna długość tułowia	134,6	6,45	138,3	3,52
Obwód klatki piersiowej	182,8	3,35	195,9**	1,98
Obwód spiralny uda	173,0	11,24	183,0	2,00
Indeksy				
wydłużenia tułowia	113,8	5,54	115,6	4,45
przebudowania zadu	105,4	1,71	104,1	2,20
kościstości	16,3	2,60	16,1	2,72
masywności	154,7	3,65	163,7**	2,31
klatki piersiowej	62,2	5,35	61,4	4,20
zwięzłości	136,3	6,82	141,8	4,08
formatu	88,1	5,77	86,7	4,25

** Istotność różnicy na poziomie $P \leq 0,01$.

Masa ciała buhajków w momencie rozpoczynania opasu kontrolowanego (tab. 1) była zróżnicowana. W wieku 0,5 roku mieszzańce były cięższe o około 30 kg od buhajków czarno-białych, które ważyły wówczas tylko 144,5 kg. Było to wynikiem tradycyjnego odchovu zwierząt czarno-białych, podczas gdy mieszzańce odchowywano przy krowach. W wieku 1 roku różnice w masie ciała mieszzańców w porównaniu z grupą kontrolną zwiększyły się wskutek wyższych przyrostów dobowych mieszzańców. Najwyższe tempo wzrostu w obu grupach wystąpiło w drugim

półroczu opasania; mieszańce przyrastały wówczas 1,084 kg na dobę. W ciągu całego okresu opasania lepsze rezultaty osiągnęły mieszańce - 0,959 kg przyrostu dobowego, podczas gdy buhajki czarno-białe - 0,862 kg. Różnica ta została potwierdzona jako statystycznie wysoce istotna. W końcowym efekcie mieszańce uzyskały 520 kg masy ciała, zaś buhajki czarno-białe o 65 kg mniej.

Zużycie składników pokarmowych na 1 kg przyrostu (tab. 1) było niższe u mieszańców. Zużyły one średnio 8,16 jednostek owsianych i 753 g białka strawnego, a buhajki czarno-białe - odpowiednio: 9,05 i 837 g. Na zróżnicowanie to wpłynęły ilości pobranej kiszonki oraz wielkości osiągniętych przez zwierzęta przyrostów dobowych. Na lepsze wykorzystanie pasz przez mieszańce wskazywali także inni autorzy [2, 5].

W tabeli 2 podano pomiary zoometryczne i indeksy charakteryzujące budowę i rozwój ciała buhajków. Wystąpiły dość znaczne różnice w proporcjach budowy ciała zwierząt obydwu grup. Największe - statystycznie wysoce istotne na korzyść mieszańców - dotyczyły głębokości i obwodu klatki piersiowej. Mieszańce były także wyższe i dłuższe, miały szeroką klatkę piersiową, dłuższy zad i lepiej wypełniony udziec. To sprawiło, że były one masywniejsze od buhajków czarno-białych.

Mieszańce charakteryzowała wysoka wydajność rzeźna - 60,18%, podczas gdy buhajki czarno-białe o 2,3% niższa.

PODSUMOWANIE

Alkierzowy system opasania buhajków czarno-białych i mieszańców mięsnych od 0,5 do 1,5 roku życia, przy zastosowaniu pasz objętościowych z dodatkiem treściwych, wskazał na efektywniejsze wyniki opasu mieszańców. Przy niższym zużyciu paszy na 1 kg przyrostu masy ciała uzyskano od nich przeciętnie przyrosty dobowe wynoszące 0,959 kg, co pozwoliło na osiągnięcie 520 kg końcowej masy ciała. Mieszańce przewyższały też o 2,3% buhajki czarno-białe pod względem wydajności rzeźnej.

PIŚMIENNICTWO

1. Goszczyński J., Reklewski Z., Stambrowski M.: Ocena użyteczności mięsnej mieszańców uzyskanych w wyniku krzyżowania krów F_1 (nbc x charolais) z buhajami rasy hereford oraz charolais w porównaniu z czysto rasowym bydłem charolais. Pr. Mater. Zoot. 1983, 28, 13-26.
2. Mikłusiak J., Kijak Z.: Ocena przydatności do opasu buhajków pochodzących z różnych wariantów krzyżowania. Pr. Mater. Zoot. 1984, 34, 7-17.
3. Romer J., Trela J., Furgał B.: Przydatność opasowa ras bydła użytkowanych w kraju oraz wpływ krzyżowania towarowego na poprawę jakości końcowego produktu w opasie młodego bydła. Biul. Inf. Inst. Zoot. 1981, 5/6, 4-12.
4. Southgate J.R., Cook G.L., Kempster A.J.: A comparison of the progeny of british friesian dams and different sire breeds in 15-and 24-month beef production systems. 1. Live - weight gain and efficiency of food utilization. 1982, 34, 155-166.
5. Schmitt F.: Über die 3-Rassen-Kreuzung als Gebrachskreuzungsmethode in der Fleischrinderhaltung. Züchtungskunde. 1972, 44, 6, 385-396.

J. Mikłusiak, Z. Kijak, M. Wroński

STALL FATTENING RESULTS OF YOUNG BULLS HYBRIDS
OF FLESHY TYPE IN COMPARISON WITH BLACK-WHITE ONES

S u m m a r y

Stall fattening took from 0.5 to 1.5 year of animal life. The young bulls were fed with bulhy and addition of concentrated foods. The hybrids gained 520 kg of body weight. Average daily gain was 0.959 kg. The hybrids charakterized with lower food consumption of nutritive components for 1 kg gain.

After slaughter they shawed 2.3% higher carcasse yield. The black-white young bulls charakterized with warse fattening results.

Я. Миклюсяк, З. Кияк, М. Вроньски

РЕЗУЛЬТАТЫ ОТКОРМА ПОМЕСНЫХ БЫЧКОВ МЯСНОГО ТИПА,
ПО СРАВНЕНИЮ С ЧЕРНО-ПЕСТРЫМИ

Р е з ю м е

Полугодовалых бычков откармливали по станковой системе грубыми кормами с добавлением концентратов до 1,5 лет жизни. В результате откорма помесные бычки достигли 520 кг массы тела при среднем суточном привесе 0,959 кг. Затраты кормовых компонентов на 1 кг привеса у помесей были ниже, а убойный выход на 2,3% выше, чем у бычков черно-пестрой породы, которые характеризовались худшими результатами откорма.